

Роль Володимира Заболотного у розбудові академічних традицій в галузі архітектури

Любов Ільницька

Український гуманітарний інститут
вул. Інститутська 14, Буча, Київська обл., Україна, 08292
lvilnitsa@gmail.com

МЕТА

Мета статті полягає у виявленні провідної ролі Володимира Заболотного у формуванні стратегічного академічного осередку. За тогочасним прагненням підвалини, на яких тримався увесь академічний процес архітектурної галузі мав зосереджуватися на поєднанні науково-дослідної частини теоретичних пропозицій та на професійних засадах самобутнього методу проектування. З метою більш широкого погляду на традиції архітектурно-академічного спадку В.Г. Заболотного застосовується авторське поняття "архітектурного світогляду".

ВСТУП

Перспективне наближення актуального розуміння постійного оновлення життя віднаходить своє унікальне відображення і в динамічному розвитку архітектурної галузі. Грандіозні плани і проекти щодо організації планування містобудівного середовища відкривають масштабність потужно скоординованої думки, яка спирається на класичність попередньо встановлених будівельних підходів. Спеціалізовані підстави по якісному входженню у систему влучних архітектурних рішень знаходяться у взаємодії з багатозначними підвалинами, які були закладені ще вітчизняними фундаторами – провісниками розбудови сьогодення. Одним із засновників парадигми усталеної академічної школи по формуванню європейського архітектурного простору України є Володимир Гнатович Заболотний (1898 – 1962 рр.). Володимир Гнатовичу вдалося акумулювати і ретранслювати спадкову традицію якісного формування міс-

тобудівного середовища, як сконцентрованого символу почесного державотворення і перенести професійно-технічні аспекти проєктувального змісту в нормативне функціонування системних механізмів галузевої вертикалі, адже Академія будівництва і архітектури і донині є структурним елементом у постійній розбудові академічних традицій в галузі архітектури.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Академічні традиції завжди підпорядковуються світоглядним ідеям, з підґрунтям на абсолютизованість досвідного тлумачення цілісної щільності теорії та практики у будь-якій сфері життя. Проте, якщо застосовувати до творчого шляху видатного українського зодчого поняття "архітектурний світогляд", то варто зауважити, що талант Володимира Заболотного невимушено зміцнювався у величі монументального зведення споруди, як вершини – символічної домінанти державотворення. Вправність організації простору – це дар уявного стилістичного передбачення, яке, так би мовити, успадковується при наполегливому осягненні професійних навичок ціннісно-самостійного пошуку. Володимир Гнатович став послідовником тих глибинних академічних наголосів, які, за рахунок "архітектурно-світоглядних важелів" класичної естетики продемонстрував у своєму творчому методі Павло Федотович Альошин. Тому і перший вдалий здобуток Володимира Заболотного, пов'язаний із колективною роботою під наглядом П. Ф. Альошина над навчальним проектом Палацу праці у Ростові-на-Дону, який був реалізований у 1926 році. Зрештою, як наслідок, саме академіч-

не опрацювання технічних знань на практичному рівні вдало формує засади фаховості у налаштуванні обраних особистостей до архітектурно-світоглядного відчуття традиційного поступу при послідовному продовженні ще ледь позначеного власного шляху.

Слід нагадати, що Віктор Некрасов хоча і у літературній формі, але ствердно наголошував на тодішніх настроях з приводу наративного бачення можливого компромісного узгодження нових моделей футурологічного становлення архітектурно-будівельної галузі на тлі академічного викладання у вищій школі традиційних канонів архітектурного проектування у покоління молодих зодчих, які, як і Володимир Заболотний, здобували професійні знання у 20-ті роки ХХ століття. Адже, "поступивши в інститут, Заболотний з головою занурився у навчання і разом з тим у пошуки нового архітектурного образу. Проте знайти його було не так-то просто й легко. Молодь була твердо переконана, що колишня класична архітектура для сьогодення не варта уваги, але якою повинна бути нова, – усвідомлювала достатньо нечітко" [1, С. 7]. Відтак, певний відсоток апогею беззаперечної критичності переомислював насичений історичний спадок століть і формував на засадах практичного каркасу необхідних знань український академічний "архітектурний світогляд".

Тим не менш, академічна площина архітектурного розвитку поринає у мінливості понятійного коливання усталеного історичного ставлення до існуючої у ХХ столітті потреби до конструктивного превалювання користі над красою спорудженої форми. Отже, за фаховими переконаннями Марковського А.І.: "обов'язкова функціональність та практична відповідність "високої" "академічної" архітектури... червоною лінією пов'язує її з архітектурою "традиційною" та "прикладною"" [2, С. 84]. Стилістика надмірності відступає перед значними перевагами швидкого зведення лаконічних споруд більш народного та демократичного зразка. Втім, самобутнє оновлення практичного досвіду окремої стилістики особисті-

сного рівня найвишого гатунку, до якого варто залучити і творчість В. Г. Заболотного, збагатило і науково-теоретичний світ архітектурної галузі появою чітких підходів щодо формування концептуального бачення академічного життєпису архітектурної ниви.

Водночас, варто не забувати, що Володимир Заболотний започаткував нові для архітектурної галузі інституційні ланки, що укорінені у фундаментальних чинниках консолідованого нагляду за системними рішеннями по формуванню нормативно-організаційної культури в професійному академічному середовищі архітекторів-діячів. Відтак, у 1945 році була організована Академія архітектури тодішньої УРСР, очільником якої, тобто першим президентом став саме Володимир Гнатович Заболотний (1945 – 1956 рр.). Найвищий рівень злагодженої науково-практичної компетентності демонструвався у дотриманні, в першу чергу, засадничих принципів традиційно-академічної скерованості за тогочасною забудовою відповідальних ділянок центральної зони столиці. Надалі, затверджені положення у тому числі по формуванню концептуальних задач щодо глобального досягнення невіршених функціонально-планувальних вимірів зведення типового житлово-комунального фонду перейшли до опрацювання іншою установою, а саме вони і вплинули на впровадження пріоритетного комплексу завдань Академії будівництва і архітектури, яка була заснована у 1955 році.

Надзвичайна постать В.Г. Заболотного "почесного доктора за заслуги", який визнаний видатним академіком архітектури за результатами практичної діяльності" [2, С. 84] уособлює собою еквівалент непорушних традицій неперевершеного творення спадковості в зобов'язанні палко дотримуватись найвищих пріоритетів у вдосконаленні власної академічної майстерності.

ВИСНОВКИ

Таким чином, авторитет Володимира Заболотного символізує шлях неабияких

професійних досягнень як на дослідно-теоретичному рівні, так і на конкретно-практичному – цей стиль життя осягнув омріяні вершини і став зразковою моделлю для встановлення академічних традицій в галузі української архітектури. Отже, "важелі архітектурного світогляду" спрямовують ідейну насагу засадничих принципів розвитку архітектурної справи і сприяють вдосконаленню закладених Володимиром Гнатовичем Заболотним академічних традицій.

Ключові слова: архітектурний світогляд, академічні традиції, Академія будівництва і архітектури.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Некрасов В., Гасовский П., Заболотный В.И., 1947.** Очерк. К., Мистецтво, 40.
2. **Марковський А.І., 2018.** Концепція естетики в архітектурі. «Традиційна» і «академічна» архітектура. Вісник нац. університету, Львівська політехніка, Архітектура, Вип.893, 79-86.